

پیشگفتار.....	۷
بخش ۱: پیش درآمدی بر اصطلاح شناسی پزشکی.....	۹
فصل ۱: مفاهیم، پسوندها و پیشوندهای مربوط به اصطلاح شناسی پزشکی.....	۱۱
فصل ۲: ساختار بدن.....	۲۷
فصل ۳: بیماری و درمان.....	۳۹
بخش ۲: دستگاه های بدنی.....	۵۵
فصل ۴: دستگاه پوششی.....	۵۷
فصل ۵: دستگاه اسکلتی.....	۶۵
فصل ۶: دستگاه عضلانی.....	۷۷
فصل ۷: دستگاه عصبی.....	۸۳
فصل ۸: حواس ویژه.....	۹۹
فصل ۹: دستگاه درون ریز.....	۱۱۱
فصل ۱۰: دستگاه قلب و عروق.....	۱۲۱
فصل ۱۱: خون و ایمنی.....	۱۳۵
فصل ۱۲: دستگاه تنفسی.....	۱۴۷
فصل ۱۳: دستگاه گوارش.....	۱۵۷
فصل ۱۴: دستگاه ادراری.....	۱۶۹
فصل ۱۵: دستگاه تناسلی مرد.....	۱۷۷
فصل ۱۶: دستگاه تناسلی زن.....	۱۸۵
واژه یاب.....	۲۰۳

بدون شک یکی از ملزومات و پیش‌نیازهای فراگیری هر علمی دانستن اصطلاحات و واژگان تخصصی مربوط به آن علم می‌باشد. این مسئله در رشته‌های مرتبط با علوم پزشکی، با توجه به گستردگی دامنه‌ی واژگان و اصطلاحات آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و آشنایی با اصطلاح‌شناسی پزشکی گامی مهم در یادگیری و تسلط بر مباحث پزشکی برای کلیه افراد شاغل در حرفه‌های پزشکی و درمانی محسوب می‌گردد.

در همین راستا، کتاب اصطلاح‌شناسی پزشکی کوهن یکی از کتب نام‌آشنا و فاخر در این زمینه محسوب می‌گردد که در بسیاری از دانشگاه‌های دنیا تدریس می‌شود. با توجه به این مسئله که بسیاری از واژگان پزشکی از زبان لاتین مشتق شده‌اند، یادگیری آنها حتی برای افراد انگلیسی‌زبان نیز چالش برانگیز می‌باشد. یکی از مزیت‌های کتاب حاضر آموزش اصطلاحات پزشکی مبتنی بر یادگیری اجزای واژگانی لاتین آنها می‌باشد که به خاطر سپاری آنها را راحت‌تر می‌سازد.

در این کتاب به ترجمه‌ی آخرین ویرایش کتاب اصطلاح‌شناسی پزشکی کوهن پرداخته‌ایم که برای کلیه دانشجویان و افراد شاغل در حرف پزشکی قابل استفاده می‌باشد. امید است که این اثر گام موثری در راستای کمک به یادگیری مفاهیم پایه‌ای و اصطلاحات پزشکی باشد.

در پایان از زحمات کلیه دست‌اندرکاران انتشارات رویان پژوه کمال تشکر را داشته و از شما خوانندگان عزیز تقاضا داریم که ما را از نظرات ارزشمند خود در راستای بهبود کیفیت کتاب بهره‌مند سازید.

مترجمین

پائیز ۱۴۰۱

بخش ۱

پیش درآمدی بر اصطلاح شناسی پزشکی

فصل ۱

مفاهیم، پسوندها و پیشوندهای مربوط به اصطلاح شناسی پزشکی

اهداف یادگیری

پس از مطالعه‌ی دقیق این فصل، باید قادر باشید:

۱. هدف از مطالعه اصطلاحات پزشکی را توضیح دهید.
۲. زبان‌هایی که اکثر اجزای واژگان پزشکی از آنها مشتق شده‌اند را نام ببرید.
۳. واژه‌های ریشه، پسوند و پیشوند را تعریف کنید.
۴. توضیح دهید که اشکال ترکیبی چه هستند و چرا مورد استفاده قرار می‌گیرند.
۵. سه ویژگی واژه‌نامه‌های پزشکی را نام ببرید.
۶. تعدادی از پسوندهای عمومی اسم ساز، صفت ساز و ایجاد کننده‌ی اشکال جمع را شناسایی و آن‌ها را به کار ببرید.
۷. پیشوندهای مورد استفاده در اصطلاح شناسی پزشکی را شناسایی و تعریف کنید.
۸. پسوندها و پیشوندهای به کار رفته در مطالعات موردی این فصل را تجزیه و تحلیل کنید.

مطالعه‌ی موردی: مشکل گوارشی دیوید

شکایت اصلی

دیوید که دانشجوی ۲۲ ساله‌ی دانشکده است، با مراجعه به کلینیک بهداشت دانشگاه اظهار داشت که

به مدت چهار ماه است که نوعی احساس سوزش را در وسط قفسه‌ی سینه خود تجربه می‌کند. به علاوه او خاطر نشان کرد که شدت درد در طول شب بیشتر می‌شود و به دلیل درد، خواب سختی دارد. او همچنین به این مسئله اشاره دارد که ظاهراً درد، بیشتر به دنبال دوره‌های آخر شب دانشگاهی که در آن پیتزا، بال مرغ تند و آبجو سرو می‌شود، رخ می‌دهد.

معاینه

بیمار یک مرد ۲۲ ساله با وضعیت تغذیه خوب و با شکایت از درد اپی‌گاستریک (سر معده) است که با آنتی‌اسیدها تسکین پیدا نکرده است. او به دلیل سختی در نفس کشیدن، اخیراً برای بهبود تنفس‌اش از سه بالش موقع خواب استفاده می‌کند، و گاهی مشکلات بلع (دیسفاژی) دارد؛ به علاوه شش تا هشت بار مصرف الکل در هفته؛ عدم مصرف سیگار؛ عدم مشکلات عصبی، اسکلتی-عضلانی، ادراری تناسلی، یا تنفسی را گزارش می‌کند. او به دلیل افزایش تولید اسید و ریفلاکس معده به مری (GERD) به متخصص گوارش ارجاع داده شد.

روند بالینی

متخصص گوارش دیوید را معاینه و در راستای رد هرگونه اختلال ساختاری مربوط به مری، برای

"استومی" نیز به معنی نوعی ارتباط می‌باشد. مجموعه واژگان پزشکی مبسوط بوده و یادگیری آنها ممکن است مشابه با فراگرفتن کلیه لغات یک زبان خارجی به نظر برسد. گذشته از این مسائل، همانند تغییراتی که در سایر رشته‌ها ایجاد می‌شود، اصطلاحات مخصوص این حوزه نیز به شکل مداوم در حال بسط داده شدن می‌باشند. واژگان مرتبط با کامپیوتر نظیر نرم‌افزار، موتور جستجو، فلش درایو، برنامه کاربردی و وبلاگ را در نظر بگیرید که به دایره واژگان ما اضافه شده‌اند. ممکن است این مسئله دشوار به نظر برسد اما روش‌هایی به منظور تسهیل یادگیری و به خاطر آوردن واژگان و حتی کمک به حدس زدن مفهوم واژگان ناآشنا وجود دارد.

اکثر واژگان پزشکی به بخش‌های سازنده یعنی ریشه‌ها، پیشوندها و پسوندها قابل تقسیم بوده که زمانی که به کار برده می‌شوند، معانی یکسانی را ایجاد می‌نمایند. با فراگرفتن این معانی قادر به تجزیه و تحلیل و به خاطر آوردن تعداد زیادی از کلمات می‌باشید.

■ بخش‌های واژه

- بخش‌های سازنده واژه در سه دسته قرار می‌گیرند:
۱. ریشه: جزء اصلی هر واژه پزشکی به شمار می‌رود که تعیین کننده‌ی معنای واژه بوده و جزئی است که بخش‌های واژه‌ای ایجاد کننده‌ی تغییر به آن اضافه می‌شوند.
 ۲. پسوند: جزء یا مجموعه اجزای کوتاهی است که برای ایجاد تغییر در معنا به انتهای ریشه اضافه می‌شوند. این کتاب پسوندها را از طریق افزودن یک خط تیره پیش از پسوند نمایش می‌دهد. مانند itis - (التهاب).
 ۳. پیشوند: جزء واژه‌ای کوتاهی بوده که برای ایجاد تغییر در معنا به پیش از ریشه اضافه می‌شود. این کتاب پیشوندها را از طریق افزودن یک خط تیره

او نوعی آزمون پرتونگاری ویژه به نام گرافی بلع باریم درخواست کرد. باریم، مری را حاجب نموده و متخصص رادیولوژی را قادر می‌سازد که مری را تحت پرتونگاری قرار دهد. با توجه به اینکه نتایج این آزمایش به‌طور قطعی GERD را تأیید نمی‌کرد، برای دیوید معاینه‌ی معده و دئودنوم از طریق مری (EGD) برنامه‌ریزی شد. EGD به متخصص گوارش این امکان را می‌دهد که به صورت شهودی قسمت فوقانی لوله‌ی گوارش را معاینه و مری، معده و دوازدهه (بخش ابتدایی روده‌ی باریک) را بررسی نماید. نتایج این معاینه؛ شواهدی مبنی بر وجود خونریزی، وجود زخم یا تنگی را نشان نداد. از آنجایی که دیوید هنوز از دل درد خفیف شکایت داشت، بعد از تجویز داروی Prevacid به خانه مرخص شد و مطالبی آموزشی در رابطه با GERD شامل رژیم غذایی، ورزش و توصیه‌های کاهش استرس به او داده شد. همچنین به او گفته شد که باید سه ماه دیگر مجدداً مورد ارزیابی قرار گیرد.

■ مقدمه

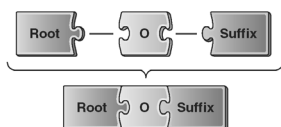
اصطلاح شناسی پزشکی مجموعه‌ای از واژگان خاص می‌باشد که به وسیله‌ی کارکنان حرفه‌ی مراقبت سلامت جهت ارتباط کارآمد و درست مورد استفاده قرار می‌گیرند. کلیه رشته‌های مرتبط با سلامت به درک اصطلاح شناسی پزشکی نیاز دارند. با توجه به اینکه واژگان یونانی و لاتین به‌طور عمده پایه و اساس اصطلاح شناسی پزشکی به‌شمار می‌روند، از این رو این واژگان در تمام دنیا ثابت و مشابه با یکدیگر می‌باشند. علی‌رغم اینکه تعدادی از واژگان طولانی می‌باشند اما بیشتر مواقع کل یک عبارت به صورت یک کلمه‌ی منفرد کوتاه شده‌اند؛ مثلاً اصطلاح گاسترودئودنوستومی به معنای ارتباطی است که در بین معده و روده کوچک ایجاد می‌شود. جزء "گاستر" به معنی معده و "دئودن" به معنی نخستین بخش روده کوچک می‌باشد و

با این حال می‌تواند برای اشاره به صلبیه چشم نیز به کار برده شود. واژه‌ی cyst به معنای کیسه یا فضای پر می‌باشد، با این حال به‌طور اختصاصی برای اطلاق به مثانه نیز کاربرد دارد. برخی مواقع لازم است که پیش از معنای یک واژه قالب آن را در نظر بگیرید.

یک کلمه‌ی مرکب از بیش از یک ریشه تشکیل شده است. واژه‌های eyeball, bedpan, frostbite و wheelchair نمونه‌هایی از این دست می‌باشند. نمونه‌هایی از کلمات مرکب پزشکی عبارتند از: cardiovascular (مرتبط با قلب و عروق خونی)، urogenital (مرتبط با دستگاه ادراری و تولیدمثلی) و lymphocyte (نوعی گلبول سفید خون که در دستگاه لنفی یافت می‌شود).

شکل‌های ترکیبی

زمانی که یک پسوند یا بخش ریشه‌ای دیگر که با حرف بی‌صدا آغاز می‌شود به ریشه اضافه گردد، به‌منظور سهولت در تلفظ، یک حرف صدادار در بین ریشه و جزء واژه‌ای بعد از آن افزوده می‌گردد. همانگونه که در مثال قبل یعنی gastroduodenostomy ملاحظه شد، این حرف صدادار ترکیب‌کننده به‌طور عمده یک "o" می‌باشد؛ ولی در برخی مواقع حروف e, a یا i نیز می‌توانند این نقش را داشته باشند.

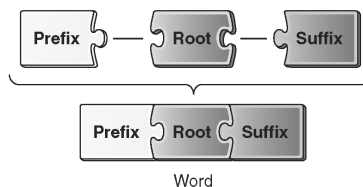

ممکن است یک حرف صدادار ترکیب‌کننده در حدفاصل ریشه و جزء واژگانی پس از آن اضافه گردد به‌این ترتیب با افزودن پسوند -logy به معنای "مطالعه نمودن چیزی" به ریشه‌ی neur به معنای عصب یا دستگاه عصبی یک حرف صدادار ترکیب‌کننده به شکل زیر اضافه می‌شود:

Neur+o+logy = neurology (مطالعه‌ی دستگاه

عصبی)

پس از پیشوند نمایش می‌دهد. مانند -pre (پیش از).

لغات از ریشه‌ها، پیشوندها و پسوندها ایجاد شده‌اند

در توضیح این مسئله واژه‌ی ساده Learn (به معنای آموختن) را می‌توان در نقش ریشه مورد استفاده قرار داد. چنانچه پسوند -er را به آن بیفزاییم، واژه‌ی Learner ایجاد می‌شود که به معنای "فرد یادگیرنده" می‌باشد. تمام ریشه‌ها واژه‌هایی کامل نمی‌باشند، در واقع اکثر ریشه‌های پزشکی برگرفته از زبان‌های دیگر بوده و زمانی که به شکل ترکیبی به کار برده شوند دارای معنی می‌باشند. به‌عنوان نمونه ریشه‌ی Cardi برگرفته از واژه یونانی kardia به معنای قلب می‌باشد؛ ریشه‌ی Pulm از واژه‌ی لاتین Pulmo به معنای ریه گرفته شده است.

در موارد اندکی ریشه‌های یونانی و لاتین برای یک ساختار یکسان کاربرد دارند. در همین رابطه ریشه‌های یونانی nephros و لاتین ren هر دو در واژگان مرتبط با کلیه مورد استفاده قرار می‌گیرند.

این موضوع را در نظر داشته باشید که یک ریشه معین می‌تواند دارای معانی متفاوتی در حوزه‌های مطالعاتی گوناگون باشد. درست مانند واژگان cookie, cloud, Spam, web و tweet که در حالت معمول دارای معانی گوناگونی نسبت به زمانی هستند که به عنوان واژگان مربوط به کامپیوتر به کار می‌روند. ریشه‌ی myel که به معنای مغز می‌باشد، ممکن است هم برای مغز استخوان و هم برای طناب نخاعی مورد استفاده قرار گیرد. ریشه‌ی Scler به معنای سفت و سخت می‌باشد،